

מדוע המערב הוא הכוח המוביל בעולם?

Category: אמור, ויקרא

בשונה מהבהמה, לאדם יש את התכונה לעזור ולסייע לבני אדם אחרים. תלמידי רבי עקיבא סרבו להציג את תורתם לעולם ונענשו בשל כך.

השיטה המצליחה

הרב יונתן סאקס מספר על קבוצת מדענים בסין שקיבלה משימה לנסות ולהבין כיצד בעבר הרחוק [?] במשך מאות שנים [?] הנהיגו סין והמזרח הרחוק את העולם כולו, ואילו בחמש-מאות שנה האחרונות המערב עקף אותם והצליח להציב את עצמו כמנהיג העולם. כיצד סין שהמציאה את ה"מצפן", את הנייר, דפוס, פורסילין, אבקת שריפה ועוד דברים רבים, ירדה מטה מטה מהמאה החמש-עשרה ואילך, ודווקא המערב הפך למעצמה עולמית.

בתחילה המדענים סברו שהסיבה היא מפני שלמערב יש נשק טוב יותר ורובים משוכללים יותר. אחר-כך הם ניסו לומר שלמערב יש שיטת ממשל טובה ותועלתנית יותר. ואילו לאחר מכן הם אמרו שייתכן שלמערב יש שיטה כלכלית מוצלחת יותר.

אולם אחרי חקירה עמוקה, הם באו לכלל מסקנה שסוד ההצלחה של המערב הוא בגלל שהתרבות שלהם מבוססת ומושתתת על התנ"ך. השיטה הקפיטליסטית, הדמוקרטיה, כבוד האדם וחירותו וכמובן העיקר שהוא דאגה לעניים ולמסכנים [?] הכל מבוסס על התנ"ך, והשיטה הזאת היא זו שעומדת מאחורי ההצלחה של המערב לבסס חברה בריאה ומצליחה.

התנ"ך מלמד אותנו שאסור לקבל את העוני כדבר המובן מאליו. עלינו לעשות הכל כדי לעזור ולסייע לאנשים שיש להם פחות מזל בחיים, אם זה במציאת עבודה או בכל תחום שהוא. האכפתיות הזאת של "לעני ולגר ליתום ולאלמנה" היא זו שמייצרת חברה בריאה ומצליחה.

בין אדם לבהמה

את הרעיון הזה של העזרה לזולת אנחנו מוצאים גם בספירת העומר:

בפרשת השבוע 'אמור' אנו לומדים לראשונה על מצוות ספירת העומר. בזמן התנ"ך היו מקריבים בבית המקדש ביום השני של פסח את ה"עומר" של קמח שעשוי משעורים ומקטירים ממנו על המזבח.

מאותו יום ספרו 49 ימים, וביום החמישים [?] חג השבועות [?] היו מביאים לבית המקדש את "שתי הלחם" שכל אחת מהם עשויה מ"עומר" חיטים, ולכן זה נקרא בשם "ספירת העומר".

מה ההבדל בין חיטים לשעורים? אומר הרבי שזהו דבר שידוע גם לתינוקות, ובלשונו: "שזה חילוק מן הקצה אל הקצה, חיטים זה מאכל אדם ואילו שעורים הם מאכל בהמה".

בתורה ישנו מושג של "כל חלב לה". כאשר מביאים קרבן לה' צריך להביא את הטוב ביותר. זאת אנו לומדים כבר מהסיפור של קין והבל; הבל הביא את הטוב והמשובח ביותר ולכן הקב"ה קיבל את מנחתו. ואילו קין לעומתו לא הביא את הטוב ביותר, והתורה מספרת לנו ש"אל קין ואל מנחתו לא שעה".

ואם-כן, שואל הרבי, כיצד ייתכן שמביאים לבית המקדש בחג הפסח שעורים שהם "מאכל בהמה"? אלא הרבי מסביר שמבואר בחסידות ש"שעורים" מאכל בהמה" מזכיר לנו על חלק הבהמה שבאדם, על הנפש הבהמית שבתוך כל אחד מאתנו. מטרתה של ספירת העומר היא לפעול לזיכוך חלק הבהמה שבתוך האדם ולהביא למצב של "חיטים" מאכל אדם" שיהיה יותר דומה לאדם לנפש האלוקית ('התועדויות' תשמ"ח כרך ג עמ' 58).

מהו ההבדל הבסיסי בין אדם לבין בהמה? ישנם כמובן הבדלים רבים; בהמה מהלכת על ארבע ואילו אדם הולך על שתיים; לבהמה אין את כוח הדיבור כפי שיש לאדם, ועוד כהנה. אבל כשמתבוננים בצורה עמוקה יותר מגלים שהתכונה הטבעית של הבהמה היא לדאוג רק לעצמה, כל עניינה ומטרתה זה לשרוד ולדאוג לעצמה ולילדיה ולא להם כמותה.

כמובן אנחנו לא מדברים בגנות בעלי החיים, ובוודאי שלא בגנות הכלבים שהם מסורים לבעלים שלהם, עד שישנם סיפורים רבים על כלבים שהצילו את בעליהם וכו'. אבל כאשר נתבונן לעומק למי למעשה הם עזרו? הם בעצם עזרו רק לעצמם או לבעלים שלהם שאוהבים אותם ומטפלים בהם במסירות.

אבל יש מאפיין מיוחד שיש רק לאדם שמושרשות בו תכונות מיוחדות של עזרה וסיוע למישהו שהוא לא ראה ולא פגש מעודו. כאשר אדם שומע על צונאמי שהתרחש בתאילנד והוא שולח תרומה רק משום שהוא מעוניין לעזור לאדם אחר, למרות שהוא לא יודע מיהו האדם שנעזר על ידו וגם המקבל לא יודע ממי הוא מקבל את העזרה זהו דבר שרק אדם מסוגל להגיע אליו מצד תכונותיו.

זהו החידוש של האדם על הבהמה; הבעל-חי דואג רק לעצמו, ואילו אדם מסוגל לשכוח מעצמו לכמה דקות ולסייע לשני, משום שאדם נברא בצלם אלוקים אדמה לעליון, וכל ענינו של הקב"ה הוא להשפיע לברואיו להעניק לזולת.

בספירת העומר עלינו להשתלט על חלק הבהמה שבתוכנו, על הבעל-חי ששוכן בנו, ולספר לו שיש עוד אנשים בעולם חוץ ממנו, ועלינו לעזור גם להם.

למה הם מתו?

בספירת העומר אנחנו נוהגים מנהגי אבלות, לא עורכים חתונות ולא מסתפרים וכו'. והסיבה לכך היא, משום שבימים אלו מתו תלמידי רבי עקיבא.

רבי עקיבא חי לפני כאלפיים שנה, בתקופת הרומאים. היו לו עשרים וארבע אלף תלמידים, "יכולים" מתו בפרק אחד" בין פסח לשבועות, ולכן אנו מתאבלים בימים אלו.

נשאלת השאלה, מדוע מתו כולם בפתע פתאום? הגמרא מספרת לנו "מפני שלא נהגו כבוד זה לזה" (יבמות סב, ב). אבל הביאור של הגמרא עדיין לא עונה על השאלה מה כל כך חמור בהתנהגות הזאת שלא כיבדו האחד את השני עד כדי כך שנענשו בעונש כה חמור!

ייתכן שהתשובה לכך מצויה באותו סיפור בנוסח שמובא במדרש: "רבי עקיבא אומר י"ב אלף תלמידים היו לי, מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בחיי בין פסח לעצרת. ובסוף העמידו לי ז' ואלו הן ר' יהודה ר' נחמיה וכו'. אמרתי להם הראשונים לא מתו אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, אתם לא תהיו כן. מיד עמדו ומילאו כל ארץ ישראל תורה" (קה"ר יא, ו).

המדרש מגלה לנו מה באמת התרחש שם: תלמידי רבי עקיבא אכן למדו הרבה תורה, אבל הם שמרו את תורתם לעצמם, הם לא רצו לחלוק את התורה שלהם עם אחרים. וזו נקודה מעניינת, כי מסתבר שגם בלימוד התורה אפשר להתנהג בצורה טובה ונכונה כמו אדם או חלילה אפשר להתנהג גם להיפך.

אדם ששומר את התורה רק לעצמו ועינו צרה באחרים, דהיינו שאינו יכול לסבול שגם השני ייהנה מתורתו, אדם כזה עדיין לא הגיע לדרגת "אדם". לפיכך אמר רבי עקיבא לתלמידיו החדשים: "אתם לא תהיו כן, מיד עמדו ומילאו את כל ארץ ישראל תורה".

תלמידיו החדשים של רבי עקיבא היו שלוחים של הרבי. הם הבינו שאסור להם לשמור את התורה לעצמם אלא יש להם אחריות לצאת ולחלוק את התורה עם יהודים אחרים, עם כל עם ישראל.

מה שעשרים וארבע אלף תלמידים לא עשו, הצליחו לעשות שבעה תלמידים בלבד, ולכן שמותיהם נשארו חקוקים על לוח ליבם של עם ישראל לדורי דורות.